

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Το αντικείμενο της μελέτης	17
1.2. Το ιστορικό πλαίσιο	18
1.3. Περίγραμμα της μελέτης	20

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, 1900-1950

2.1. Πληθυσμιακές μεταβολές	22
2.2. Οικονομική κατάσταση	25
2.3. Μετανάστευση και παλιννόστηση	27
2.3.1. Μετανάστευση προς τις υπερπόντιες χώρες	27
2.3.2. Μετανάστευση προς τις ΗΠΑ κατά φύλο, ηλικία και επαγγελματική κατηγορία	32
2.3.3. Μετανάστευση Ελλήνων εκτός Ελλάδος προς τις ΗΠΑ	35
2.3.4. Μετανάστευση προς τις ευρωπαϊκές και μεσογειακές χώρες	35
2.3.5. Παλιννόστηση	36
2.3.6. Βίαιες μετακινήσεις πληθυσμών	39
2.3.7. Καθαρή μετανάστευση	40
2.4. Τα αίτια της μετανάστευσης	42
2.4.1. Γενικά	42
2.4.2. Το υπόδειγμα ροών και αποθέματος μεταναστών	45
2.4.3. Οικονομικές εκτιμήσεις	48
2.4.3.1. Περίοδος 1900-1940	49
2.4.3.2. Περίοδος 1900-1923	51
2.4.3.3. Περίοδος 1924-1940	53
2.5. Η παλιννόστηση	55
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	57

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3
Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, 1950-1977

3.1. Εισαγωγή	60
3.2. Η οικονομική κατάσταση	61
3.3. Το θεσμικό πλαίσιο	64
3.4. Τα στατιστικά δεδομένα της μετανάστευσης	67
3.4.1. Η γενική εικόνα	67
3.4.2. Δημογραφικά χαρακτηριστικά των μεταναστών	74
3.4.3. Μετανάστευση κατά γεωγραφικό διαμέρισμα και περιοχή .	74
3.4.4. Μετανάστευση κατά επαγγελματικές ομάδες	78
3.4.5. Μετανάστευση κατά επίπεδο εκπαίδευσης	80
3.5. Παλιννόστηση	81
3.5.1. Η γενική εικόνα	81
3.5.2. Παλιννόστηση κατά φύλο και ηλικία	84
3.5.3. Παλιννόστηση κατά ομάδες επαγγελματών	85
3.5.4. Παλιννόστηση κατά γεωγραφικό διαμέρισμα και περιοχή ..	87
3.5.5. Καθαρή μετανάστευση	89
3.6. Τα αίτια της μετανάστευσης	91
3.7. Οικονομικές εκτιμήσεις	94
3.7.1. Μετανάστευση κατά νομό προέλευσης	94
3.7.2. Μετανάστευση προς τη Γερμανία	97
3.7.3. Μετανάστευση προς τις ΗΠΑ	100
3.7.4. Μετανάστευση προς τον Καναδά	102
3.7.5. Μετανάστευση προς την Αυστραλία	103
3.7.6. Μετανάστευση προς τις τέσσερις χώρες	105
3.8. Προσδιοριστικοί παράγοντες της παλιννόστησης	107
3.9. Άλλες μελέτες	110

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4
Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

4.1. Εισαγωγή	113
4.2. Μεταναστευτικές εισροές	113
4.3. Πληθυσμός μεταναστών και δημογραφικός αντίκτυπος	116

4.4. Χώρες προέλευσης των μεταναστών	118
4.5. Φύλο και οικογενειακή σύνθεση της μετανάστευσης	122
4.6. Η γεωγραφική κατανομή των μεταναστών	125
4.7. Αιτίες μετανάστευσης	130
4.8. Αγορά εργασίας	132
4.9. Πολιτικές	139
4.10. Επιπτώσεις της μετανάστευσης επί των αμοιβών και της ανεργίας	141
4.10.1. Η επίδραση της μετανάστευσης επί του επιπέδου των αμοιβών	143
4.10.2. Η επίδραση της μετανάστευσης επί της εισοδηματικής μερίδας της εργασίας	146
4.10.3. Η επίδραση της μετανάστευσης επί του ποσοστού ανεργίας	147
4.10.4. Σχόλια	149

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ 151

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΘΕΩΡΙΕΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

1. Εισαγωγή	157
2. Η νεοκλασική θεωρία	158
3. Η «νέα οικονομική της μετανάστευσης»	162
4. Ο δεισμός της αγοράς εργασίας	164
5. Η προσέγγιση του παγκόσμιου συστήματος	166
6. Η θεωρία για τα κοινωνικά δίκτυα	167
7. Σχόλια	168
 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	 171